

From the Vagueness of Material Objects to Emergent Substance Dualism

Majid Babaei

¹ Faculty of Theology, University of Qom, Qom, Iran. Email: majidbabaei7087@gmail.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received: 25 December 2025
Accepted: 12 February 2026
Published: 17 May 2026

Keywords:
emergent substance dualism, the problem of the many, vagueness, materialism, Dean Zimmerman

ABSTRACT

The question of the nature and metaphysical status of the self is among the most challenging issues in the philosophy of mind. Although contemporary philosophers tend to show less favor toward substance dualism, Dean Zimmerman—by focusing on the vagueness of ordinary material objects and the problem of the many—has advanced a novel argument against materialism and sought to defend emergent substance dualism. This argument has provoked serious responses and critiques from materialist philosophers. The present study, while defending Zimmerman’s position, first offers a more streamlined formulation of his argument by eliminating certain unnecessary assumptions. In the next step, through a critical evaluation of materialist replies, it aims to demonstrate the inadequacy of their proposed solutions. Ultimately, the concluding argument of the paper contends that any materialist attempt to sharpen the material boundaries of the self in order to escape the problem of vagueness inevitably commits materialists to a framework that resembles emergent substance dualism—such that the boundary between the two views becomes increasingly difficult to maintain.

Cite this article: Babaei, M.(2026) From the Vagueness of Material Objects to Emergent Substance Dualism. *Shenakht*, 19 (91/1), 119-143.
<http://doi.org/10.48308/kj.2026.243025.1396>

Extended Abstract

The inquiry into the nature and metaphysical status of the self persists as one of the most formidable challenges within contemporary philosophy of mind. While the intellectual climate of the late twentieth century largely relegated substance dualism to the margins of serious discourse—favoring instead various iterations of physicalism or property dualism—the work of Dean Zimmerman has prompted a significant re-evaluation of the dualist framework. Zimmerman's intervention is unique in that it does not rely solely on traditional Cartesian intuitions regarding the separability of mind and body; rather, it proceeds from a rigorous analysis of the "Problem of the Many" and the inherent vagueness that characterizes all ordinary material objects. The article under consideration serves as both a defense and a refinement of Zimmerman's argument for Emergent Substance Dualism (ESD). It posits that when the materialist attempts to account for the precise and determinate nature of conscious experience within the context of a vague and indeterminate physical world, they are eventually driven toward a metaphysical structure that is functionally indistinguishable from the very dualism they seek to avoid.

At the heart of the debate lies the observation that ordinary material objects, such as the human brain or body, lack sharp, ontologically privileged boundaries. From a mereological perspective, any macroscopic object is a collection of billions of subatomic particles. However, there is no objective, non-arbitrary reason to include or exclude a particular atom at the periphery of the brain's border. This leads to the "Problem of the Many": for every person, there are millions of overlapping, slightly different sets of atoms, each of which has an equal claim to being "the brain" or "the body." If materialism is true, and the subject of experience is identical to a material object, then we are faced with a troubling dilemma. Either there are millions of distinct subjects of experience inhabiting the same space—an "explosion of thinkers"—or there is some mysterious, miraculous coincidence whereby the precise laws of consciousness happen to latch onto one specific, vague linguistic boundary rather than another. Zimmerman argues that the first-person perspective is characterized by a "determinacy" and "unity" that is fundamentally at odds with the "fuzziness" of material aggregates.

The present study begins by streamlining Zimmerman's original formulation. It argues that the core of the argument can be maintained even if one relaxes certain metaphysical assumptions, such as the strict adherence to adverbialism or specific theories of sense-data. The primary tension is between the "psychophysical laws" that govern the emergence of consciousness and the "linguistic rules" that define material objects. Psychophysical laws, if they are to be understood as laws of nature, must be precise; they must determine exactly when and where a conscious state arises. Linguistic rules, by contrast, are products of human convention and are inherently vague. The materialist is thus forced to explain why a precise law of nature would be sensitive to the vague boundaries of a "brain" as defined by common parlance. This "miraculous coincidence" is, for Zimmerman and the author of the article, a significant explanatory failure of standard materialism.

In response to this challenge, materialist philosophers have proposed several counter-strategies, most notably the "inheritance of properties" model advocated by Penelope Mackie. Mackie suggests that the problem of "too many thinkers" can be bypassed by distinguishing between "primary" and "derivative" thinkers. In this view, there might be many overlapping material candidates, but consciousness is "primarily" possessed by only one micro-precise part, while the larger, vague body possesses it only "derivatively." The article subjects this response to a scathing critique. It argues that Mackie's solution collapses under the weight of its own semantic and epistemic costs. If the "self" I refer to as "I" is merely a derivative thinker, then the intimacy and immediacy of first-person experience are lost. Furthermore, this approach does not truly eliminate the multiplicity of thinkers; it merely reorganizes them, failing to provide a robust account of how a single, unified subject of experience can emerge from a sea of vague physical candidates.

Another radical materialist alternative discussed is "Manyism," a view recently defended by Luke Roelofs. Manyism bites the bullet by accepting that there are indeed millions of overlapping conscious minds for every human body. These minds share their experiences, creating the illusion of a single subject. The article evaluates this through the lens of "Hedonic Beneficence"—the ethical principle that we should maximize pleasure and minimize pain. If Manyism were true, the moral weight of a single person's suffering would be multiplied a millionfold, leading to absurd ethical conclusions. More importantly, the article argues that Manyism fails to respect the internal logic of the unity of consciousness. The experience of being a single "self" is not merely an aggregate of millions of identical experiences; it is a singular, ontologically simple datum that Manyism cannot adequately reconstruct.

The article then pivots to a defense of Emergent Substance Dualism as the most parsimonious solution to these problems. Under ESD, the "self" is not identical to the brain or any part of the body. Instead, it is a simple, non-composite substance that emerges when a physical system (like the brain) reaches a certain threshold of complexity. Because the emergent soul is a simple substance, it does not have parts and, therefore, does not suffer from the problem of vague boundaries. The psychophysical law does not need to choose between millions of vague material candidates; it simply produces a single, determinate soul. However, ESD faces its own version of the "Many" problem: if millions of slightly different physical systems are present, why doesn't each one produce its own emergent soul, leading to "Too Many Souls"?

Zimmerman's response to this is the "Overdetermination" or "Redundancy" thesis, which suggests that the laws of emergence are structured such that multiple overlapping physical triggers result in the production of only one soul. While critics call this "ad hoc," the author of the article argues that it is far more plausible than the materialist alternatives. The author goes a step further, suggesting that the "self" is essentially a "limit case" of physical complexity. The paper concludes with a sophisticated synthesis: any materialist who tries to solve the problem of vagueness by "sharpening" the boundaries of the self—perhaps by identifying the self with a specific, micro-precise physical event or "halo"—is no longer

defending "standard" materialism. By isolating a precise, non-vague entity as the bearer of consciousness, the materialist effectively moves toward a framework that mirrors the structure of substance dualism.

In this final analysis, the boundary between "Speculative Materialism" and "Emergent Substance Dualism" becomes increasingly porous. If the materialist insists that the self is a perfectly precise physical thing, they are forced to imbue that thing with properties that distinguish it fundamentally from all other "vague" material objects. At that point, the difference between calling this entity a "precise material object" or an "emergent non-material soul" becomes a matter of nomenclature rather than a deep metaphysical disagreement. The article thus concludes that the journey from the vagueness of material objects leads inevitably to a dualistic architecture. Whether one retains the label of materialism or embraces ESD, the resulting metaphysics must acknowledge a subject of experience that stands apart from the mereological indeterminacy of the physical world. This study, therefore, not only defends Zimmerman's specific arguments but also highlights a broader convergence in contemporary metaphysics where the rigors of analytic philosophy are used to breathe new life into the classical concept of the soul as a simple and unified substance.

از ابهام اشیاى مادى به دوگانه‌انگارى جوهرى نوحاسته

مجید بابائی^۱ ✉

۱ دانشکده الاهیات، دانشگاه قم، قم، ایران. رایانامه: majidbabaei7087@gmail.com

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>پرسش از چیستی و تبیین جایگاه متافیزیکی «خود» یکی از چالش‌برانگیزترین مباحث فلسفه ذهن است. اگرچه امروزه فیلسوفان اقبال کمتری به دوگانه‌انگاری جوهری نشان می‌دهند اما دین زیمرمن، با تمرکز بر ابهام اشیاى مادى متعارف و مسئله کثرت، استدلال بدیعی علیه مادى‌انگارى اقامه کرده و درصدد دفاع از دوگانه‌انگارى جوهرى نوحاسته برآمده است. این استدلال با پاسخ‌ها و نقدهای جدی از سوی مادى‌انگاران مواجه شده است. پژوهش حاضر، ضمن دفاع از موضع زیمرمن، ابتدا، با حذف برخی پیش‌فرض‌های غیرضروری، تقریر سراسرت‌تری از استدلال او ارائه می‌دهد. در گام بعدی، با ارزیابی انتقادی پاسخ‌های مادى‌انگاران، می‌کوشیم ناکارآمدی راهکارهای آنان را نشان دهیم. درنهایت، استدلال پایانی مقاله به‌سمت این ایده حرکت می‌کند که هر تلاشی از سوی مادى‌انگار برای تدقیق مرزهای مادى «خود»، جهت گریز از ابهام، ناگزیر او را وادار به پذیرش ساختاری می‌کند که تاحدودی به دوگانه‌انگارى نوحاسته نزدیک است، به‌گونه‌ای که دیگر مرز مستحکمی میان این دو دیدگاه باقی نمی‌ماند.</p>	<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۰۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۲۳ تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۲/۲۷</p> <p>کلیدواژه‌ها: دوگانه‌انگاری جوهری نوحاسته، مسئله کثرت، ابهام، مادى‌انگارى، دین زیمرمن</p>

استناد: بابائی، مجید (۱۴۰۵). از ابهام اشیاى مادى به دوگانه‌انگارى جوهرى نوحاسته. شناخت، ۱۹(۹۱/۱)، ۱۱۹-۱۴۳

DOI: <http://doi.org/10.48308/kj.2026.243025.1396>

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه شهید بهشتی

۱. مقدمه

امروزه برخی از فیلسوفان ذهن، در مواجهه با «مسئله دشوار آگاهی»^۱، به نوعی دوگانه‌انگاری در ویژگی‌ها^۲ روی آورده‌اند. آن‌ها می‌پذیرند که ویژگی‌های پدیداری^۳ متمایز از ویژگی‌های فیزیکی‌اند و نمی‌توان آن‌ها را به امور فیزیکی فروکاست یا براساسِ صدق‌های فیزیکی تبیین کرد (Chalmers, 2010, Chapter 6). با این حال، بیشتر این فیلسوفان همچنان بر این باورند که، برای تبیین این ویژگی‌ها، نیازی به پذیرش یک جوهر غیرمادی نیست بلکه همان شیء مادی، مانند مغز یا بدن، که دارای ویژگی‌های فیزیکی است، حامل^۴ ویژگی‌های پدیداری نیز هست. دین زیمرمن^۵ این دسته از نظریات را، که ترکیبی از دوگانه‌انگاری در صفات و یگانه‌انگاری در جوهر هستند، دیدگاه‌های «دوجنبه‌ای» (Zimmerman, 2010a, p. 168).

زیمرمن، پس از دفاع از دوگانه‌انگاری در ویژگی‌ها، چالشی بسیار جدی را در برابر نظریات دوجنبه‌ای مطرح می‌کند. او، با بهره‌گیری از مسئله کثرت^۶ و ابهام^۷ در اشیای مادی، استدلال می‌کند که اگر حامل آگاهی یک شیء مادی متعارف مانند مغز یا بدن یا اجزای طبیعی آن‌ها باشد، ما ناچاریم به نوعی انطباق غیرقابل باور میان مرزهای مبهم برخاسته از قواعد زبانی و قوانین دقیق پیدایش آگاهی تن دهیم. در غیر این صورت، حامل آگاهی یک شیء مادی متعارف نخواهد بود بلکه شیئی است که مرزهای آن توسط قوانین پیدایش آگاهی معین می‌شود. بنابراین، او دوگانه‌گرایی در ویژگی‌های پدیداری را با نظریه مادی‌انگاری متعارف درباره حامل این ویژگی‌ها ناسازگار می‌داند و بر این باور است که این ناسازگاری راه را برای پذیرش نظریه دوگانه‌انگاری جوهری^۸ نوحاسته^۸ هموار می‌سازد.

استدلال زیمرمن بی‌پاسخ باقی نمانده است. از جمله منتقدان، پنلوپه مکی در دو گام به نقد استدلال زیمرمن پرداخته است. نخست، استدلال او از ابهام اشیای مادی به نقض مادی‌انگاری متعارف را نقد کرده است و سپس استنتاج زیمرمن به سود دوگانه‌انگاری را، که برآمده از رد مادی‌انگاری متعارف است، مخدوش دانسته و از مادی‌انگاری نامتعارف دفاع کرده است (Mackie, 2011, pp. 182–183).

ساختار این مقاله بدین ترتیب است که در بخش دوم، به بازخوانی و تحلیل استدلال زیمرمن به سود دوگانه‌انگاری جوهری نوحاسته می‌پردازیم و، با ارائه تقریری اصلاح‌شده، نشان می‌دهیم که هسته اصلی برهان او مستقل از برخی پیش‌فرض‌های پیچیده اولیه است و می‌توان صورت‌بندی ساده‌تری از آن علیه مادی‌انگاری ارائه داد. بخش سوم به ارزیابی پاسخ‌های مادی‌انگاران، به استدلال زیمرمن علیه مادی‌انگاری متعارف اختصاص دارد. در این بخش استدلال می‌کنیم

¹ The hard problem of consciousness

² Property Dualism

³ Phenomenal properties

⁴ Subject

⁵ Dean Zimmerman

⁶ The Problem of the Many

⁷ Vagueness

⁸ Emergent Substance Dualism

که پیشنهاد پنلوپه مکی برای نقد استدلال زیمرمن و نجات مادی‌انگاری متعارف ما را به دام معضل «متفکران بیش از اندازه»^۱ می‌اندازد و هزینه‌های معناشناختی-معرفتی سنگینی دارد. همچنین، با اشاره به تلاش برخی از فیلسوفان در دفاع از معقولیت کثرت متفکران، تلاش می‌کنیم ناکارآمدی دفاعیه ایشان را روشن سازیم. در بخش چهارم، با فرض کنار نهادن مادی‌انگاری متعارف، بر نتیجه‌گیری زیمرمن در دفاع از دوگانه‌انگاری نوحاسته تمرکز می‌کنیم. ابتدا به ارزیابی اشکال کثرت بیش از اندازه نفس‌های نوحاسته می‌پردازیم و سپس نقد دوم مکی در دفاع از مادی‌انگاری نامتعارف را بررسی می‌کنیم. در نهایت، نشان می‌دهیم که تنها مسیر معقول برای دفاع از مادی‌انگاری و تدقیق مرزهای خود دیدگاهی است که نزدیکی بسیاری با دوگانه‌انگاری نوحاسته پیدا می‌کند.

۲. بازخوانی و بازسازی استدلال زیمرمن

دین زیمرمن در دو مقاله «از تجربه به تجربه‌گر» (2010a) و «از دوگانه‌انگاری در ویژگی‌ها به دوگانه‌انگاری جوهری» (2010b) سیر استدلالی نسبتاً مشابهی را به سود دوگانه‌انگاری جوهری نوحاسته ارائه می‌دهد. همان‌گونه که پیش از این بیان شد، براساس دوگانه‌انگاری در ویژگی‌های پدیداری، حس‌وحال پدیداری‌ای که از امور تجربه می‌کنیم نه با ویژگی‌های فیزیکی کاملاً تبیین می‌شوند و نه بر آن‌ها متفرع‌اند.^۲ دوگانه‌انگاری جوهری حامل یا فاعل آگاهی را یک جوهر ثابت در طول زمان می‌داند که، اولاً، بر دسته‌ای از ویژگی‌های ذهنی فروکاسته نمی‌شود و، ثانیاً، متمایز از جواهر مادی چون بدن، سنگ، چوب و... است (Spackman, 2013, p. 1056). به بیان دیگر، حامل آگاهی یا همان «نفس» از چیزی غیر از ماده و ذراتی که اشیای مادی مثل سنگ، چوب، گوشت و خون ساخته شده‌اند قوام یافته است. زیمرمن از دوگانه‌انگاری جوهری نوحاسته دفاع می‌کند و آن را خوانشی معقول‌تر از دوگانه‌انگاری دکارتی می‌داند. این دیدگاه معتقد است که وقتی سیستم عصبی یک ارگانیسم به پیچیدگی کافی می‌رسد تا بتواند حالات آگاهانه را ایجاد کند، به‌طور خودکار و طبیعی (بدون نیاز به مداخله الهی مستقیم) یک «چیز» یا «جوهر غیرفیزیکی» را نیز تولید می‌کند تا حامل آن کیفیات آگاهانه باشد. زیمرمن دو ویژگی اصلی برای این جوهر برمی‌شمارد: برخلاف نفس دکارتی که مستقل است، این جوهر برای ادامه وجود و بسیاری از توانایی‌هایش به شدت به مغز و فعالیت‌های آن وابستگی دارد. این نفس بخشی از نظم طبیعی جهان است (Zimmerman, 2010b, pp. 135, 146, 2010a, pp. 175–176).

در ادامه این بخش، به بازخوانی و بازسازی استدلال زیمرمن به سود دوگانه‌انگاری نوحاسته می‌پردازیم.

۲.۱- بازخوانی استدلال زیمرمن

¹ Too Many Thinkers

² در این مقاله، «تفرع» و مشتقات آن برای ترجمه «Supervenience» و مشتقات آن به‌کار رفته است.

نقطه آغاز استدلال زیمرمن، دفاع از «دوگانه‌انگاری ویژگی‌ها» است. او، با استناد به استدلال‌های شناخته‌شده‌ای نظیر تصویرپذیری و امکان «زامبی‌های فلسفی» و سناریوی «طیف وارونه»^۱ استدلال می‌کند که ویژگی‌های پدیداری یا کیفیات ذهنی^۲ به ویژگی‌های فیزیکی قابل‌تقلیل نیستند. براین اساس، کیفیات ذهنی باید به‌مثابه ویژگی‌هایی بنیادین^۳ و طبیعی^۴ در نظر گرفته شوند (Zimmerman, 2010a, pp. 178-182).

زیمرمن در گام بعد، با اتخاذ «نظریه قیدی»^۵ درباب ساختار تجربه، نشان می‌دهد که تجربه پدیداری رابطه‌ای میان سوژه و یک ابژه ذهنی نیست بلکه نحوه بودن خود سوژه یا فاعل آگاهی است. برای مثال، داشتن درد به معنای «به‌نحو دردناکی حس کردن» توسط فاعل آگاهی است. نتیجه آنکه خود فاعل تجربه باید چیزی باشد که مستقیماً حامل این ویژگی‌های بنیادین و دقیق است. از نظر او، پذیرش اموری مثل داده‌های حسی^۶ که اکثر ویژگی‌های فیزیکی را ندارند، برای حامل کیفیات ذهنی بودن، به‌همراه اعتقاد به بنیادین بودن این کیفیات و تجربه‌های پدیداری، به نوعی دوگانه‌انگاری جوهری منجر می‌شود که مادی‌گرا از اساس منکر آن است. از این رو، مادی‌گرا قاعداً بایستی دیگر نظریه‌های معقول و مقبول در این بحث را بپذیرد و زیمرمن معتقد است معقول‌ترین گزینه برای او نظریه قیدی است (Zimmerman, 2010a, p. 186).

زیمرمن سپس نوک پیکان انتقاد خود را متوجه «مادی‌انگاری متعارف» می‌کند، دیدگاهی که انسان را با اشیای مادی‌آشنایی همچون ارگانسیم بدن یا مغز یا نیم‌کره مغز یکی می‌انگارد. اشیای مادی متعارف اشیایی هستند که، در فهم عرفی ما، مفاهیمی بر آن‌ها دلالت می‌کند؛ اشیایی چون کوه، ابر، درخت، بدن، مغز، نیم‌کره مغز و اجزای طبیعی آن‌ها که در زندگی روزمره با آن‌ها آشنا هستیم و برای آن‌ها نامی برگزیده‌ایم. او بر این نکته تأکید می‌ورزد که تمام اشیای مادی متعارف دارای مرزهای مبهم (زمانی-مکانی) هستند. در هر لحظه مشخص، نمی‌توان دقیقاً تعیین کرد که کدام اتم‌ها داخل یا خارج از مرز یک مغز قرار دارند. این ابهام بدین معناست که در هر شیء که ما آن را عرفاً «مغز» می‌نامیم میلیاردها مجموعه دقیق از ذرات وجود دارد که همگی، با تفاوت‌های بسیار ناچیز و میکروسکوپی، «نامزدهایی» به یک اندازه موجه برای اطلاق عنوان مغز هستند و قواعد معناشناسانه ما دقیق مشخص نکرده‌اند که کدام یک مرجع معین واژه «مغز» هستند. بنابراین، ابهام یک پدیده اساساً زبانی است که از عدم تعیین معنایی نشئت گرفته است (Zimmerman, 2010b, p. 140).

¹ Inverted spectrum

² Qualia

³ Fundamental

^۴ اصطلاح «طبیعی» اینجا در معنای لوتیسی-سایدی آن به کار رفته است. ویژگی‌های طبیعی مسئول بنیادین‌ترین شباهت عینی میان اشیاء هستند که مفاصل بنیادین عالم را می‌سازند. نک. Sider, 2011; Zimmerman, 2010a, pp. 182-183.

⁵ Adverbialism

⁶ Sense data

باتوجه به این توضیحات، زیمرمن بیان می‌دارد که اگر صفتی به صورت دقیق و معین بخواهد بر این اشیا صادق باشد، باید تمام نامزدهای مناسب دارای آن صفت باشند. مثلاً تنها زمانی می‌توانیم حکم کنیم که «بدنم دقیقاً هفتاد کیلو وزن دارد» که تمام نامزدهای مناسب بدن من بودن در خارج هفتاد کیلو وزن داشته باشند. اگر چنین نباشد ما صرفاً با تسامح یا تاحدودی می‌توانیم بدنمان را به هفتاد کیلو بودن متصف کنیم (Zimmerman, 2010b, p. 142).

اکنون انتقاد زیمرمن به مادی‌انگاری متعارف این است که گزاره «من آگاه هستم» به صورت دقیق و کاملاً صادق است. اگر «من» به یک شیء مادی مبهم مانند مغز اشاره کند، آنگاه تنها زمانی گزاره به صورت دقیق و کامل صادق است که تمام نامزدهای مناسب مغز بودن آگاه باشند، شرطی که بسیار نامحتمل به نظر می‌رسد. اگر مادی‌انگار متعارف فرض کند که قوانین تولید کیفیات ذهنی دست‌ودلباز^۱ هستند، یعنی فعالیت مغز نه تنها یک نمونه بلکه تعداد بسیار زیادی از نمونه‌های یک کیفیت پدیداری را تولید می‌کند، به طوری که هر یک از نامزدهای دقیق و همپوشان برای «مغز» یا «بدن» آن کیفیت را دریافت می‌کنند، در این صورت این پرسش ایجاد می‌شود که باید قوانین بنیادین پیدایش کیفیات پدیداری دقیقاً همان اشیایی را انتخاب کنند که مفاهیم مبهم زبانی و دم‌دستی ما بر آن‌ها انطباق دارند؟ این مستلزم هماهنگی عجیب میان قوانین طبیعی و مرزهای مبهم قواعد زبانی ماست. افزون‌براین، زیمرمن تصریح می‌کند که پیامد دست‌ودلباز بودن قوانین وجود اشیای فیزیکی بسیاری است که همگی تجریبات منتسب به «من» را دارا هستند، وضعیتی که مرجع یگانه و معین «من» را مخدوش می‌کند و آن را واژه‌ای مبهم می‌سازد (Zimmerman, 2010a, pp. 194–195).

اگر قوانین تولید کیفیات پدیداری گزینشی رفتار کنند و تنها یک یا تعداد کمی از اشیای فیزیکی را به عنوان حامل کیفیات انتخاب کنند، مادی‌انگاری متعارف فرومی‌پاشد و مادی‌انگار مجبور به پذیرش یکی از حالات زیر می‌شود که همگی «گمانه‌زنانه»^۲ هستند:

حالت اول: اگر قوانین تعداد کمتری از نامزدهای دقیق را انتخاب کنند (مثلاً فقط یک شیء کوچک در مغز)، آنگاه «من» آن شیء کوچک‌تر هستم نه کل مغز یا بدن. مرزهای من دیگر توسط مفاهیم رایج زیست‌شناسی تعیین نمی‌شود بلکه توسط یک «هاله» دقیق که توسط قوانین روان-فیزیکی ترسیم شده مشخص می‌گردد.

حالت دوم: اگر قوانین تعداد بیشتری از نامزدها را انتخاب کنند (شامل اشیایی که کمی بزرگ‌تر از مغز یا بدن هستند)، آنگاه «من» یکی از آن اشیای بزرگ‌تر هستم. در هر دو حالت، «من» دیگر یک شیء مادی متعارف نیست و مادی‌انگاری متعارف جای خود را به «مادی‌انگاری گمانه‌زنانه» و نظریه‌ریزی تاریک و مبهم درباره جایگاه واقعی و ماهیت فیزیکی اشخاص داده است (Zimmerman, 2010a, p. 194).

¹ Prodigal

² Speculative

۲.۲- بازسازی استدلال زیمرمن

تا پیش از این مشاهده کردیم که زیمرمن، در صورت بندی استدلال خود، دو پیش فرض را لحاظ کرده است: صدق دوگانه انگاری و ویژگی‌ها و صحت نظریه قیدی. اما به نظر می‌رسد منطقی که بر ایده مرکزی برهان ابهام حاکم است، برای به چالش کشیدن مادی انگاری متعارف، نیازی به این تعهدات متافیزیکی سنگین ندارد. می‌توان نشان داد که حتی با پذیرش نوعی فیزیکالیسم (به شرط وجود قوانین سطح بالا) یا نظریات بدیل درباره ساختار آگاهی معضل مادی انگاری متعارف همچنان پابرجاست.

حتی اگر فرض کنیم که کیفیات ذهنی ویژگی‌هایی فیزیکی هستند، مادام که پیدایش آن‌ها نیازمند قوانین «روان-فیزیکی» (یا فیزیکی-فیزیکی) باشد که ظهور این حالات را در سیستم‌های پیچیده تبیین کنند، مسئله ابهام برای مادی انگار متعارف همچنان باقی است. فرض کنید که قانونی طبیعی مثلاً قانون L وجود دارد که می‌گوید «هرگاه سیستمی فیزیکی به آرایش عصبی C برسد، ویژگی آگاهی P در آن (یا چیز دیگری) محقق می‌شود».

اکنون چالش پیش روی مادی انگار متعارف این است که در مجاورت بدن، مغز و اجزای طبیعی آن‌ها میلیاردها نامزدهای هم‌پوشان وجود دارند که همگی دارای سیستم عصبی C هستند. پرسش این است که قانون L چگونه عمل می‌کند؟ چرا یک قانون طبیعی باید خود را با مرزهای مبهم برخاسته از قواعد نامتعیین زبانی ما هماهنگ کند و ویژگی P را در تمام و فقط نامزدهای «مغز» یا «بدن» ایجاد کند؟ این یک هماهنگی «معجزه‌آسا» و نامحتمل میان طبیعت و قراردادهای زبانی خواهد بود. اگر قانون L تنها یکی یا برخی از نامزدها را انتخاب کند، باز به مادی انگاری گمانه‌زنانه و چالش‌نظرورزی درباره گزینش به نظر بی‌دلیل تعداد خاصی از نامزدها در میان انبوهی از نامزدهای مناسب می‌رسیم. بنابراین، حتی اگر کیفیات پدیداری مادی باشند، مادام که توسط قوانین بر اشیای مبهم توزیع شوند، معضل مادی انگاری پابرجاست!

از طرف دیگر، فرض کنیم که نظریه «فعل-متعلق»^۲ درباره ساختار آگاهی درست باشد. حتی در این نظریه نیز یک سوژه یا حامل آگاهی وجود دارد که عمل آگاه شدن را انجام می‌دهد. در این شرایط نیز گزاره «من دقیقاً آگاه هستم» مورد وفاق همه است. اکنون پرسش این است که مرجع «من» در جهان چیست؟

^۱ ممکن است کسی اشکال کند که اگر آگاهی ویژگی فیزیکی باشد، آن‌گاه پیش فرض زیمرمن درباره اینکه «من دقیقاً آگاه هستم» شهودی نخواهد بود. در این صورت، مادی انگار نمی‌پذیرد که من دقیقاً آگاه هستم، از نظر او من تاحدودی آگاه هستم. بنابراین، استدلال زیمرمن به پیش فرض دوگانه انگاری درباره ویژگی‌های پدیداری نیاز دارد. ضمن تشکر از داور ناشناس محترم به خاطر اشاره به این ایراد، اما به نظر می‌رسد که اینکه من دقیقاً آگاه هستم ارتباطی به ماهیت فیزیکی یا غیرفیزیکی آگاهی ندارد. حتی اگر در واقع آگاهی من این همان با یک ویژگی فیزیکی مانند «تحریک نسوج C » باشد، به نظر می‌رسد که این صادق است که من دقیقاً دارای آن ویژگی یا آگاه هستم. این صدق برخاسته از دسترسی ویژه و اول شخص ما به تحقق آگاهی در ماست. در این دسترسی ما می‌یابیم که به صورت کامل تعیین یافته و فاقد ابهام آگاه هستیم. زمانی که آگاهیم، تحقق این ویژگی، حتی بر فرض فیزیکی بودن، این‌گونه بر ما پدیدار نمی‌شود که تاحدودی آگاهیم بلکه اگر آگاه هستیم، به صورت کامل و دقیق تعیین یافته آگاهی داریم.

^۲ Act-object theory

اگر «من» یک شیء مادی (مثلاً مغز) است، دوباره با انبوه نامزدها مواجهیم. کدام یک از این میلیاردها نامزد هم‌پوشان آن سوژه‌ای است که رابطه آگاهی را با متعلق آن برقرار کرده است؟ بنابراین، ابهام در مرزهای حامل آگاهی، مستقل از ساختار درونی آگاهی، برای مادی‌انگار متعارف چالش‌ساز است^۱.
باتوجه به نکات گفته شده، می‌توان خوانش سراسر تری از استدلال زیمرمن ارائه داد:

۱: این صادق است که «من دقیقاً آگام».

۲: آگاهی ویژگی‌ای است که توسط قوانین طبیعت محقق و توزیع می‌شود.

۳: هر نامزد مادی متعارف برای «من» شیء مبهمی است که از میلیاردها نامزد هم‌پوشان مناسب تشکیل شده است.

۴: اگر مادی‌انگاری متعارف درست باشد، آن‌گاه مادی‌انگار متعارف در نسبت با نامزدهای هم‌پوشان سه راه در پیش رو دارد: (الف) یا بپذیرد که قانون طبیعت تمام و فقط نامزدهای مناسب برای شیء مادی متعارف را انتخاب می‌کند. (ب) یا بپذیرد که قانون طبیعت بخش کمتری از نامزدهای شیء مادی متعارف را انتخاب می‌کند. (ج) یا بپذیرد که قانون طبیعت همه و اشیای بیش‌تری از نامزدهای مناسب برای شیء مادی متعارف را انتخاب می‌کند.

۵: فرض «الف» نامحتمل است، زیرا مستلزم هماهنگی معجزه‌آسا میان قوانین دقیق طبیعت و قوانین نامتعیین زبانی ماست.

۶: فرض «ب» و «ج» مادی‌انگاری متعارف را ابطال می‌کند، زیرا مستلزم این است که من یک شیء مادی دقیق و خاص باشم (مادی‌انگاری گمانه‌زنانه) نه آن شیء مبهم عرفی^۲.

۷: بنابراین، مادی‌انگاری متعارف نادرست است.

^۱ البته منکر نقش دیالکتیکی پذیرش نظریه قیدگرایی در استدلال زیمرمن نیستیم. زیرا او نظریه داده حسی را نماینده دیدگاه «فعل-متعلق» می‌داند و آن را مستلزم نوعی دوگانه‌انگاری جوهری قلمداد می‌کند. نکته این است که حتی اگر نقد زیمرمن به نظریه داده حسی را نپذیریم، استدلال زیمرمن به سود دوگانه‌انگاری مستلزم پذیرش نظریه قیدگرایی یا دیگر نظریات خاص درباره ساختار آگاهی و یا رد آن‌ها نیست.

^۲ اگر کسی ادعا کند که فرض «ب» درست است اما من همان بدن یا مغز یا مرزهای مبهم هستیم، آن‌گاه مقدمه «۱» را نقض کرده است زیرا در این صورت «من تا حدودی آگاه هستیم».

۳. ارزیابی انتقادی پاسخ‌های مادی‌انگاران به استدلال زیمرمن

اگرچه استدلال زیمرمن از طریق ابهام‌اشیای مادی به نظر قانع‌کننده می‌رسد اما راهکارهایی برای نجات مادی‌انگاری متعارف پیشنهاد شده است. در این بخش برخی از مهم‌ترین این راهکارها را بررسی می‌کنیم و نشان می‌دهیم که چرا استدلال زیمرمن، در مقابل نقدهای آن، از معقولیت بیشتری برخوردار است.

۳.۱- راهکار «توارث ویژگی‌ها»

پنلوپه مکی یکی از فیلسوفانی است که به نقد استدلال زیمرمن پرداخته است. مکی، در نقد خود، اگرچه پیش‌فرض‌های زیمرمن مبنی بر «دوگانه‌انگاری ویژگی‌ها» و «نظریه قیدی» را می‌پذیرد (Mackie, 2011, p. 182) اما استدلال او در گذار از این مقدمات به نفی مادی‌انگاری متعارف را ناتمام می‌داند. مکی نقد خود را در دو گام سامان می‌دهد: نخست، دفاع از امکان مادی‌انگاری متعارف در برابر مسئله ابهام و دوم دفاع از مادی‌انگاری گمانه‌زنانه در برابر دوگانه‌انگاری جوهری نوحاسته^۱.

مکی استدلال زیمرمن علیه مادی‌انگاری متعارف را بر پایه یک پیش‌فرض مناقشه‌برانگیز می‌داند. زیمرمن مدعی بود که اگر یک شیء مادی متعارف مثل بدن یا مغز بخواهد حامل آگاهی باشد، قوانین پیدایش کیفیات پدیداری بایستی «مستقیم» شیء متعارف یا نامزدهای آن را انتخاب کند. حالتی که، با توجه به دقت قوانین طبیعی و ابهام‌اشیای متعارف، بسیار نامحتمل است. اما مکی حالت بدیلی را پیشنهاد می‌دهد: اینکه شیء متعارف به صورت اشتقاقی^۲ یا غیرمستقیم آگاه باشد. بنابر پیشنهاد مکی، یک شیء متعارف می‌تواند واجد ویژگی‌های پدیداری باشد، به این دلیل که دارای یک جزء متعین و دقیق است که آن جزء مستقیماً توسط قوانین پیدایش کیفیات پدیداری انتخاب شده است (Mackie, 2011, p. 188).

مکی راه‌حل خود را مبتنی بر اصل «توارث کل از جزء»^۳ می‌داند، به این معنا که کل واجد یک ویژگی است، صرفاً به این دلیل که جزئی از آن واجد آن ویژگی است. اگر قوانین طبیعت فقط یک بخش دقیق و متعین از مغز را برای حامل مستقیم کیفیات پدیداری انتخاب کند، آنگاه «من» می‌تواند همان بدن یا مغز مبهم باشد که، به واسطه داشتن این جزء دقیق، آگاه است. در این تصویر، نیازی به فرض هماهنگی معجزه‌آسا میان قوانین طبیعت و قواعد زبانی نامتعیین ما نیست (Mackie, 2011, p. 189).

^۱ نقد دوم مکی را در بخش آخر مقاله بررسی خواهیم کرد.

^۲ Derivatively

^۳ Part-Whole Inheritance Principle

۳.۲ - نقد پیشنهاد مکی؛ نامعقول بودن آگاهی اشتقاقی

پاسخ مکی در دفاع از مادی‌انگاری متعارف بر تمایز میان «حامل اصیل آگاهی» و «شخص» یا «من» بنا شده است و به نظر می‌رسد که همین تمایز به طرز چشمگیری معقولیت پاسخ او را کاهش می‌دهد. او می‌پذیرد که قوانین طبیعت یک شیء فیزیکی دقیق و ریزمقیاس^۱ را به‌عنوان حامل بی‌واسطه کیفیات ذهنی برمی‌گزینند اما اصرار دارد که «من» (شخص) می‌توانم همچنان همان کل مبهم و متعارف (مانند ارگانیسم) باشم که، به‌واسطه داشتن این جزء آگاه، به‌نحو «اشتقاقی» آگاه محسوب می‌شوم. این دفاعیه با چند انتقاد جدی مواجه است.

نقد اول معضل تکثر بیش از اندازه متفکران است.^۲ اگر آگاهی می‌تواند از جزء به کل سرایت کند، ما با یک انفجار هستی‌شناختی از متفکران آگاه در یک بدن مواجهیم: آن جزء دقیق آگاه است، کل ارگانیسم انسانی آگاه است و به نظر می‌رسد هر جزء میانی دیگری، مانند مغز، نیم‌کره‌های مغز، مخ و... که شامل آن جزء دقیق باشد، بنابر اصل توارث مکی، آگاه محسوب می‌شود. بنابراین، در جایی که من نشسته‌ام تنها «یک» متفکر وجود ندارد بلکه سلسله‌مراتبی از اشیای تودرتو وجود دارند که آگاهی مرا به اشتراک دارند. به نظر می‌رسد که همین لازمه به مقدار بسیاری از معقولیت دیدگاه مکی کم می‌کند.

نقد دوم و شاید مهم‌تر به دیدگاه مکی پرسش از معیار «خود بودن» است. چه چیزی تعیین می‌کند که «من» کدام موجود در جهان هستم؟ شهودی‌ترین و مستقیم‌ترین معیار ما این است: «من همان چیزی هستم که اکنون مستقیماً می‌اندیشد و تفکر می‌کند». اگر پیشنهاد مکی درست باشد، در مغز من مجموعه‌ای دقیق از ذرات وجود دارد که قوانین طبیعت مستقیماً آگاهی را در آن ایجاد کرده‌اند. در همان حال که یک کل بزرگ‌تر و مبهم وجود دارد که آن ذرات را در برگرفته است، چرا باید «من» همان کل بزرگ‌تر باشم نه آن ذرات که مستقیماً آگاه هستند؟ به‌راستی آیا این بسیار عجیب نیست که شیء دیگری آگاهی مرا بی‌واسطه داشته باشد و من به‌صورتی اشتقاقی آگاهی خودم را داشته باشم؟! بنابراین، حتی اگر فرض مکی محقق شود یا مادی‌انگاری گمانه‌زنانه، نه مادی‌انگاری متعارف، درست است و من آن ذرات هستم، یا «من» در ارجاع خود دچار ابهام می‌شود و معیاری برای اینکه من کدام شیء باشم وجود نخواهد داشت.^۳

نقد دیگر بر دیدگاه مکی این است که اگر یک جزء دقیق در مغز وجود دارد که مستقیماً آگاهی را دریافت می‌کند، تصمیم می‌گیرد و...، نقش علی و عاملیت من، همان کل یا ارگانیسم مبهم، ثانیاً و بالتبع می‌شود. در این صورت، من

^۱ Microscopic

^۲ برای مطالعه بیشتر نک. [Blatti, 2020](#); [Madden, 2016](#); [Yang, 2015](#)

^۳ داور ناشناس محترم یک پیشنهاد در دفاع از مکی ارائه کردند. ایشان ابراز داشته‌اند که ممکن است مکی بگوید آگاه بودن تنها شرط لازم برای خود بودن است و شرط کافی را تنها آن کل برآورده می‌کند و، در نتیجه، کل همان خود است. با سپاس از پیشنهاد جالب ایشان، در پاسخ، صرفاً می‌توانم بگویم که احتمالاً این راه‌حل تاحدودی دلخواهی و بدون دلیل است. اگر تمام تجربه پدیداری و آگاهی من مستقیماً توسط جزء برآورده می‌شود و سایر بخش‌های بدن نیز هیچ نقشی در تولید و توزیع آن‌ها ندارند، چرا باید برای هویت متافیزیکی من تعیین‌کننده باشند؟ افزون بر این، حتی اگر شرط کافی برای خود بودن را آن کل بزرگ‌تر برآورده کند، باز مسئله کثرت و ابهام باقی است، زیرا نامزدهای هم‌پوشانی که کل و جزء نیستند وجود دارند که همگی نامزد مناسبی برای «خود» بودن هستند. واقعاً چه دلیلی وجود دارد که یکی از این نامزدهای متکثر شرط کافی برای خود بودن را برآورده کنند و دیگران خیر؟!

عاملی تشریفاتی هستم که، صرفاً به خاطرِ دربرداشتنِ آن جزء، لقب «عامل» را یدک می‌کشم اما در واقع آنچه عاملیت حقیقی دارد آن جزء است. در این صورت، دیدگاه مکی با چالش‌هایی روبه‌روست. از جمله اینکه مشخص نیست که اراده آزاد من یا کل چگونه تبیین می‌شود، در صورتی که من ضرورتاً تابع جزء خودم هستم و او اولاً و بالذات عامل و تصمیم‌گیرنده است. همچنین، در هر تصمیم و عملی تعین مضاعف علی محقق می‌شود که احتمالاً از معقولیت دیدگاه می‌کاهد.

افزون بر نقدهای پیشین، به نظر می‌رسد که اصل توارث از جزء به کل در ویژگی‌های پدیداری کمی مشکوک باشد. مکی، در دفاع از این اصل، صرفاً به تمثیلی از صفات فیزیکی متوسل می‌شود. مثلاً این قضاوتی معقول است که بدن من آسیب دیده است، چون پایم آسیب دیده است (Mackie, 2011, p. 191). اما ویژگی‌های پدیداری یک سوژگی یا منظر شخصی مخصوص به فاعل آگاهی دارند. به بیان دیگر، آگاهی پدیداری مستلزم داشتن یک منظر اول شخص است. از این رو، اگر جزء من آگاه باشد، یعنی یک منظر شخصی دارد که آگاهی را تجربه می‌کند، این به خودی خود لازم نمی‌آورد که کل یا من نیز همان منظر شخصی و تجربه آگاهی را دارم. در این تصویر، کل صرفاً دربرگیرنده چیزی است که آگاهی را تجربه می‌کند و خودش تجربه‌گر نیست. بنابراین، قیاس کیفیات پدیداری به ویژگی‌های ساختاری و فیزیکی دلیل مناسبی در دفاع از اصل توارث نیست.

۳.۳- راهکار کثرت‌گرایی و دفاع از اشتراک تجربه

در بخش پیشین مشاهده کردیم که تلاش مکی برای نجات ماده‌انگاری متعارف از طریق تفکیک میان «خود» و «حامل حقیقی آگاهی» با لازمه نامعقول «تکثر بیش اندازه متفکران» مواجه شد. نتیجه قهری آن رویکرد این بود که در محدوده بدن هر انسان نه تنها یک شخص بلکه انبوهی از اشخاص آگاه هم‌پوشان حضور داشته باشند، نتیجه‌ای که به نظر می‌رسد نامعقول است. اما آیا این نتیجه واقعاً پذیرفتنی نیست؟

برخی از فیلسوفان معاصر مسیر متفاوتی را در برابر استدلال‌هایی نظیر استدلال زیمرمن برگزیده‌اند. آن‌ها، به جای تلاش برای انکار تکثر نامزدها، استراتژی پذیرش را پیشنهاد می‌کنند. طبق این دیدگاه که «کثرت‌انگاری»^۱ نامیده می‌شود، مادی‌انگار باید شجاعانه بپذیرد که در هر جا که ما یک انسان را می‌بینیم، در واقع میلیاردها ذهن یا شخص مادی هم‌پوشان حضور دارند (Roelofs, 2024, p. 134). ادعای اصلی ایشان این است که اگر ماهیت رابطه میان این سوژه‌ها به درستی تحلیل شود، این تکثر نه پوچ است و نه با اصول متافیزیکی و اخلاقی در تضاد.

به باور این فیلسوفان، همان‌طور که اشیای فیزیکی هم‌پوشان (مثل بدن و بدن-منهای-یک-اتم) می‌توانند ویژگی‌های فیزیکی خود نظیر «وزن» را به اشتراک بگذارند، به طوری که وزن کل حاصل جمع وزن تک‌تک آن‌ها نیست، سوژه‌های آگاه هم‌پوشان نیز می‌توانند مصادیق جزئی تجربیات خود را شریک شوند. بر این اساس، اگرچه تریلیون‌ها سوژه

^۱ Manyism

دقیق در مغز وجود دارند اما همگی آن‌ها دارای یک تجربه درد واحد هستند که بر پایه عصبی مشترک آن‌ها استوار است. در این تصویر، هیچ «درد اضافه‌ای» تولید نمی‌شود و اصل اقتصاد هستان‌شناسی^۱ نقض نمی‌گردد، زیرا تعدد سوژه‌ها به تعدد تجربیات نمی‌انجامد (Roelofs, 2024, pp. 136–137). بدین‌سان، رولوفس مدعی است که می‌توان، با پذیرش «اشتراک تجربه»، کثرت‌گرایی را به‌عنوان یک موضع مادی‌انگاران سازگار پذیرفت.

یکی از جدی‌ترین چالش‌هایی که کثرت‌انگاران با آن مواجه می‌شوند «اشکال اخلاقی» است. این اشکال بیان می‌کند که اگر کثرت‌انگاری صادق باشد، اصول اخلاقی شهودی ما دچار آشفتگی می‌شوند. برای نمونه، اصل «نیکوکاری لذت‌گرایانه»^۲ حکم می‌کند که ما باید گزینه‌ای را انتخاب کنیم که درد تعداد بیشتری از تجربه‌گران را تسکین دهد. اما اگر کثرت‌انگاری درست باشد، یک فرد بزرگ‌تر (که شامل اتم‌های بیشتری است) متشکل از میلیاردها شخص هم‌پوشان بیشتر نسبت به یک فرد کوچک‌تر است. بنابراین، طبق این اصل، ما اخلاقاً موظفیم که، در شرایط اضطرار، همیشه نجات فرد بزرگ‌تر را بر فرد کوچک‌تر اولویت دهیم، نتیجه‌ای که با اصل «برابری اخلاقی» انسان‌ها در تضاد فاحش است.^۳

در پاسخ، کثرت‌انگاران بر این باورند که بایستی اصول شهودی اخلاقی، مانند اصل نیکوکاری، را نه براساس اشخاص متمایز بلکه براساس اشخاص ناهم‌پوشان تفسیر کرد. در تنگناها اگر انجام کاری به کاهش درد اشخاص ناهم‌پوشان بیشتری منجر شود، بایستی آن را انتخاب کرد (Roelofs, 2024, p. 143).

۳.۴ - نقد کثرت‌انگاری

راهبرد جسورانه پذیرش «کثرت‌انگاری» و خنثی‌سازی پیامدهای نامعقول آن از طریق اشتراک تجربه و شمارش با ناهم‌پوشانی، در نگاه نخست راه‌حلی خلاقانه برای بستن مسیر استدلالی از مسئله ابهام و کثرت اشیای مادی، به دوگانه‌انگاری جوهری است. هرچند گمان می‌کنیم این تلاش نیز درنهایت موفق نخواهد بود.

ریشه مشکل در اینجاست که ایده کثرت‌انگاری مستقیماً پاسخی به پرسش درباره ماهیت نفس و چیستی آن ارائه نمی‌دهد. «من» در این دیدگاه به کدام واقعیت ارجاع می‌دهد؟ فرض کنیم که تمام نامزدهای هم‌پوشان مناسب «من» بودن آگاه هستند. کدام یک از آن‌ها «من» هستند؟ این دیدگاه نیز، مانند راهکار مکی، «من» را نامتعین می‌کند. افزون بر این، ایده «اشتراک» تجربه پدیداری میان تمام نامزدها و اجزا و کل نیز مشکوک است. همان‌گونه که پیش از این بیان شد، خیلی واضح نیست که چگونه آگاهی میان اشیای متمایز به اشتراک گذاشته می‌شود. برای نمونه، چگونه یک مصداق جزئی از درد، در میان میلیاردها حامل آگاهی یا سوژه، به اشتراک گذاشته می‌شود، به‌گونه‌ای که منظر واحدی داشته باشند. اگر هر حامل آگاهی منظر متمایزی به درد داشته باشد، پس نمونه‌های درد متفاوتی مصداق یافته است.

¹ Ontological parsimony

² Hedonic Beneficence

^۳ نک. Simon, 2017; Zimmerman, 2005

اما اشکال مهم‌تر ناکامی پاسخ کثرت‌انگاران به پیامدهای نادرست اخلاقی دیدگاه آن‌هاست. پاسخ رولوفس به این اشکال صرفاً بر تغییر شیوه شمارش اشخاص مبتنی است. اما به نظر می‌رسد که این پاسخ صرفاً راهکاری عملی برای نجات نظریه کثرت‌انگاری است و ریشه اشکال اخلاقی هم‌چنان باقی است. ریشه اشکال در این است که واقعیت رنج کشیدن موجودات آگاه از قراردادهای شمارشی ما مستقل است. اگر آن میلیاردها سوژه واقعاً وجود دارند و واقعاً درد می‌کشند، نادیده گرفتن آن‌ها صرفاً با تغییر روش شمارش، نوعی چشم‌پوشی دلخواهی از واقعیت اخلاقی است. اینکه ما تصمیم بگیریم آن‌ها را «یکی» بشماریم چون هم‌پوشانی دارند یک قرارداد زبانی است. به نظر می‌رسد که اگر یک عمل به رنجش میلیاردها موجود آگاه منجر شود، صرف این واقعیت که آن‌ها هم‌پوشانی دارند از بدی رنج این موجودات نمی‌کاهد.

۴- ارزیابی نهایی: مرز باریک مادی‌انگاری گمانه‌زنانه و دوگانه‌انگاری نوحاسته

در بخش سوم، تلاش کردیم نشان دهیم که راهکارهای مادی‌انگاران برای حفظ مادی‌انگاری متعارف در برابر استدلال زیمرمن با مشکلات مهمی مواجه‌اند. در این بخش، با پذیرش صحت استدلال زیمرمن در نفی مادی‌انگاری متعارف، به پرسش مهم‌تری می‌پردازیم: پیامد نفی مادی‌انگاری متعارف چیست؟ زیمرمن در برخی از عبارات خود نتیجه می‌گیرد که، با حذف مادی‌انگاری متعارف، کفه ترازو به نفع «دوگانه‌انگاری نوحاسته» سنگینی می‌کند. اما پنلوپه مکی استدلال می‌کند که مادی‌انگاری گمانه‌زنانه برتری دارد. از سوی دیگر، این نقد مطرح شده است که استدلال زیمرمن، از طریق مسئله کثرت و ابهام اشیای مادی، دامن‌گیر دوگانه‌انگاری نوحاسته نیز می‌شود، زیرا نفس مجرد نوحاسته نیز می‌تواند توسط کثرتی از سیستم‌های عصبی هم‌پوشان ایجاد شود.^۱ در این بخش، به ارزیابی این دو اشکال و نتیجه‌ای می‌پردازیم که از دل استدلال ابهام می‌توان گرفت.

۴.۱- چالش کثرت در برابر دوگانه‌انگاری نوحاسته

در دوگانه‌انگاری جوهری نوحاسته، آنچه حامل آگاهی و مرجع «من» است یک نفس غیرمادی نوحاسته است. این نفس از فعالیت‌های مغزی و عصبی پدیدار می‌شود (Hasker, 2018, p. 67). از آنجاکه تعاملات پیچیده میان ذرات فیزیکی مغز به شیوه‌ای قانونمند سبب پیدایش یک فرد یا نفس جدید می‌شود، اگر آن مجموعه ذرات و کارکردهای آن را نام S دهیم که به پیدایش نفس a منجر می‌شود، یک مجموعه S* وجود دارد که با S هم‌پوشانی بسیار زیادی دارد و نامزد مناسبی برای پیدایش نفس است. از آنجاکه علل متمایز معلول‌های متمایز خویش را دارند و فرآیند پیدایش نفس نیز قانونمند است، پس S* نیز نفس متمایز خود b را ایجاد می‌کند. از آنجاکه مجموعه‌های هم‌پوشان بسیاری از ذرات وجود دارند که

^۱ برای نمونه، نک. Gasparov, 2015; Hershenov, 2023; McKee, 2025.

هرکدام واجد شرایط پدیدار آوردن یک نفس هستند، پس تعداد زیادی از «نفس‌های نوحاسته» وجود دارند که هرکدام نامزد مناسبی برای «من» بودن هستند (Gasparov, 2015, pp. 434–435).

زیمرمن نیز اذعان می‌کند که جزئیات فرآیندی که طی آن مغزها نفوس را ایجاد می‌کنند امری گمانه‌زنانه باقی می‌ماند. او این فرضیه را محتمل‌تر می‌داند که مجموعه‌های هم‌پوشان بسیاری از رویدادها در مغز رخ می‌دهند که هیچ‌کدام به‌تنهایی علت حدقلی برای تداوم وجود نفس نیستند. اما او مسئله تکثر بیش از اندازه نفوس را این‌گونه حل می‌کند که با وجود الگوهای هم‌پوشان بسیار شلیک عصبی که هرکدام برای پیدایش یک نفس نوحاسته کافی هستند تنها یک نفس وجود دارد. در این حالت، وجود نفس و حالات پدیداری آن صرفاً دچار «تعین مضاعف»^۱ شده‌اند (Zimmerman, 2010b, p. 147).

منتقدان پاسخ «تعین مضاعف» را نپذیرفته‌اند و آن را دلخواهی و بی‌دلیل^۲ می‌دانند. از نظر ایشان، هیچ دلیلی برای پذیرش تعین مضاعف وجود ندارد، جز نیاز به وجود یک حامل واحد برای آگاهی. از این‌رو، دوگانه‌انگاری جوهری نوحاسته، درست مانند مادی‌انگاری متعارف، با مسئله کثرت اذهان مواجه است و به همان دلیل بایستی آن را کنار نهاد و یا از مادی‌انگاری نظورزانه یا دوگانه‌انگاری دیگری دفاع کرد.

۴.۲- گریز از چالش کثرت

در این بخش، تلاش می‌کنم از این ایده دفاع کنم که چالش کثرت بیش از اندازه نفوس برخاسته از تفکیک نکردن میان «پایه‌های پیدایش نفس» و «اشیای دربردارنده» آن‌هاست. اگر بتوان از این ایده دفاع کرد که آنچه باعث پیدایش آگاهی و نفس نوحاسته می‌شود مجموعه‌های هم‌پوشان بسیاری از رویدادها نیست بلکه مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و رویدادهای متعین و مشخص است، معضل کثرت بیش از اندازه آگاهی و نفوس نوحاسته برطرف می‌شود. این درست است که از نظر معرفتی ما هنوز نمی‌دانیم که کدام فعالیت مشخص عصبی به پیدایش نفس نوحاسته منجر می‌شود اما این ابهام معرفتی معادل با ابهام هستی‌شناختی نیست. اساساً ما برای آن ذرات و فعالیت‌های عصبی که به پیدایش نفس نوحاسته منجر می‌شوند هنوز «نامی» نهاده‌ایم. مسئله کثرت و ابهام اشیای مادی متعارف برخاسته از عدم تعین قواعد معناشناسانه ما در مشخص نکردن مرزهای دقیق اشیای مادی است. این تبیین از ابهام دربارهٔ امور فیزیکی و فعالیت‌های عصبی‌ای که هنوز نامی بر آن‌ها نهاده‌ایم جاری نمی‌شود. بنابراین، رویدادهایی که به پیدایش نفس و آگاهی منجر می‌شوند ابهام ندارند و متعین هستند.

فرض کنیم رویداد عصبی متعینی به پیدایش نفس منجر می‌شود. نام آن را رویداد E می‌گذاریم. این رویداد در ناحیه‌ای رخ می‌دهد که میان میلیاردها نامزد هم‌پوشان مغز بودن B_1, B_2, \dots, B_n مشترک است. به نظر می‌رسد که منتقدان

¹ Overdetermination

² Ad hoc

بر این باورند که چون رویداد E مشترک میان تمام نامزدهاست، پس تمام آن‌ها به پیدایش نفس نوحاسته منجر می‌شوند. اما این فرض اشتباه است. برای مثال، دو جاده متمایز را در نظر بگیریم که در ناحیه‌ای با یکدیگر هم‌پوشانی دارند. در آن ناحیه یک گودال وجود دارد که باعث آسیب و تصادف خودروها می‌شود، به صورتی که بر هر دو جاده صادق است که «حادثه خیز» هستند. اما از این لازم نمی‌آید که اگر ماشینی در آن جاده‌ها حرکت کند، دو تصادف یا آسیب متمایز برای آن ایجاد شود. بنابراین، اینکه E جزء مشترک میلیاردها نامزد مغز است دلیلی برای پیدایش نفس‌های متعدد نمی‌شود. به بیان دیگر، پایه پیدایش نفس مجموعه رویدادهای متعین و مشخصی است. آنچه ابهام دارد و دارای نامزدهای هم‌پوشان بسیار است شیئی است که دربردارنده آن پایه است و کثرت برخاسته از ابهام در دومی به کثرت در معلول‌های دیگری منجر نمی‌شود. البته این پاسخ بر این فرض استوار است که مجموعه رویدادهای متعینی باعث پیدایش نفس می‌شوند. در این زمینه، گمانه‌زنی رخ داده است اما تا زمانی که ما معرفت دقیق نداریم به اینکه پایه‌های پیدایش آگاهی و نفس نوحاسته کدام‌اند، این گمانه‌زنی از سایر دیدگاه‌های رقیب خود نامحتمل‌تر نیست و فردی که پایه عصبی-فیزیکی پیدایش نفس را مبهم می‌داند، او نیز به گمانه‌زنی تاریک متهم است. البته بایستی به این نکته توجه کرد که دیدگاه رقیب، در این بخش مقاله، کسی است که ادعا می‌کند پایه فیزیکی پیدایش نفس متکثر یا مبهم است. پیش از این، بیان شد که ابهام اشیای مادی متعارف برخاسته از عدم تعین قواعد معناشناسانه ماست اما برای علّت پیدایش نفس اصلاً نامی نداریم و به آن معرفتی نداریم. بنابراین، ابهام معناشناسانه در مورد آن اصلاً جریان ندارد. همچنین، ادعای تکثر علل نیز خود یک گمانه‌زنی تاریک است و از آن‌رو که قوانین طبیعت احتمالاً دقیق عمل می‌کنند، اصل بر این است که علّت را واحد در نظر بگیریم.^۱

۴.۳- مادی‌انگاری گمانه‌زنانه یا دوگانه‌انگاری نوحاسته

پیش از این، بیان شد که پنلوپه مکی در دو گام به نقد دیدگاه زیمرمن می‌پردازد. در گام دوم، او فرض می‌کند که استدلال زیمرمن علیه مادی‌انگاری متعارف کار می‌کند اما بر این باور است که مادی‌انگاری گمانه‌زنانه دیدگاه نامعقول یا ضعیف‌تر از دوگانه‌انگاری نیست بلکه دیدگاه برتری است (Mackie, 2011, p. 193).

او با بیان چند نکته به دفاع از مادی‌انگاری نامتعارف (گمانه‌زنانه) می‌پردازد:

(الف) عدم مزیت شهودی ماده‌انگاری متعارف: زیمرمن فرض می‌کند که یکی انگاشتن «شخص» با اشیایی مثل «مغز» یا «مخ» دارای نوعی معقولیت شهودی است که در ماده‌انگاری گمانه‌زنانه (مثلاً یکی انگاشتن با

^۱ با سپاس از داور ناشناس محترم که نقد ایشان مرا متفتن این نکته کرد.

ذرات ریز) وجود ندارد. مکی پاسخ می‌دهد که برای فهم عرفی، اینکه شخص دقیقاً مساوی با مغزش (و نه کل بدنش) باشد، به همان اندازه عجیب و دور از ذهن است که او مساوی با بخش کوچکی از مغزش باشد. بنابراین، فهم عرفی معیار برتری مادی‌انگاری متعارف به غیر آن نیست (Mackie, 2011, p. 194).

ب) مشروعیت کشف علمی: زیمرمن انتقاد می‌کند که، در این دیدگاه، چستی ما به «گمانه‌زنی‌های نظری» وابسته می‌شود. مکی پاسخ می‌دهد که اگر بپذیریم ما موجوداتی مادی هستیم، چرا باید انتظار داشته باشیم که، پیش از تحقیقات نظری، دقیقاً بدانیم کدام شیء مادی هستیم؟ (Mackie, 2011, p. 195).

ج) نقد مسئله «جفت‌شدن»: زیمرمن استدلال کرده بود که ماده‌انگاری گمانه‌زنانه، که یکی از نامزدهای متعین مغز یا بدن یا شیء خاص درون آن را «من» می‌داند، با «مسئله جفت‌شدن»^۱ مواجه است. این مسئله یعنی هیچ دلیل طبیعی وجود ندارد که چرا قوانین باید «این» شیء دقیق و نه دیگری را انتخاب کنند. مکی پاسخ می‌دهد که اولاً مشخص نیست این یک اشکال قاطع باشد و، ثانیاً، نظریه رقیب (دوگانه‌انگاری نوحاسته) نیز با ابهامات مشابهی درباره مکانیسم دقیق تولید نفس توسط مغز روبه‌روست (Mackie, 2011, p. 197).

د) محافظه‌کاری هستی‌شناختی: مکی تأکید می‌کند که حتی اگر ماده‌انگاری گمانه‌زنانه با دشواری‌هایی روبه‌رو باشد، همچنان از «دوگانه‌انگاری جوهری» معقول‌تر است. زیرا دوگانه‌انگار، علاوه بر پذیرش ویژگی‌های نوحاسته، متعهد به وجود یک جوهر نوحاسته (نفس) نیز هست. مکی استدلال می‌کند که صرفاً معرفی یک جوهر جدید ماهیت آن را روشن نمی‌کند و اگر ما می‌پذیریم که مغز ویژگی‌های جدید تولید می‌کند، دلیلی برای شکاکیت نسبت به تولید موجودیت‌های جدید نداریم اما اصل محافظه‌کاری هستان‌شناسانه^۲ حکم می‌کند که، در صورت امکان، از تکثیر جوهرها پرهیز کنیم (Mackie, 2011, p. 198).

۴.۴ - مرزهای باریک

در این بخش تلاش می‌کنیم نشان دهیم که دوگانه‌انگاری نوحاسته قدرت تبیینی بیشتری بر مادی‌انگاری گمانه‌زنانه دارد و، از این رو، برتری بر آن دارد و برخی از نکات پندلویه مکی در دفاع از مادی‌انگاری را پاسخ دهیم. برای دستیابی به این هدف، ابتدا به بررسی راه‌های مختلفی می‌پردازیم که کسی می‌تواند مادی‌انگاری گمانه‌زنانه را برگزیند.

مسیر اول: انتخاب یکی از نامزدهای میلیاردی «من» بودن. اگر کسی بر این باور باشد که من یک شیء مادی متعارف با مرزهای مبهم نیستم بلکه یک شیء مادی با مرزهای دقیق هستم که یکی از نامزدهای دقیق مثلاً «مغز» بودن است. اما این گزینه از مشکل ترجیح بی‌دلیل رنج می‌برد. چرا قوانین طبیعت باید از میان میلیاردها نامزد مناسب برای

¹ Pairing Problem

² Ontological conservativeness

«مغز بودن» یکی را انتخاب کند و آن را آگاه کند. درحالی که تمام آن‌ها در داشتن جزئی که پایه عصبی آگاه بودن است مشترک‌اند. هیچ ویژگی فیزیکی درونی^۱ متمایزکننده‌ای وجود ندارد که این انتخاب را تبیین کند. البته یک مادی‌انگار می‌تواند از حداکثری بودن^۲ آگاهی دفاع کند. بنابر ایده حداکثری بودن آگاهی، هیچ شیء آگاهی نمی‌تواند جزء طبیعی یک شیء آگاه دیگر باشد.^۳ ازاین‌رو، قوانین طبیعت شیء مادی که کل است را انتخاب می‌کنند. اما این راه‌حل اگر کثرت آگاهی در میان نامزدهایی که کل و جزء هستند را برطرف کند، مشخص نیست که چگونه، در میان انبوهی از نامزدها که هم‌پوشانی دارند ولی کل و جزء نیستند، تعیین می‌کند که کدام نامزد آگاه است. علاوه بر این، حداکثری بودن آگاهی لوازم غیرشهودی دارد. اگر آگاهی حداکثری باشد، ویژگی‌ای بیرونی^۴ خواهد بود و این کمی عجیب است. چرا وجود یا عدم وجود شیء دیگر بایستی در آگاه بودن یا نبودن من تاثیرگذار باشد؟! ازاین‌رو، مادی‌انگاری گمانه‌زنانه اگر بخواهد یک نامزد معین یا دسته‌ای از نامزدهای معین را انتخاب کند، با معضل انتخاب بدون دلیل و تبیین مواجه است که تفسیر دیگری از مسئله جفت‌شدن است که زیمر من اشاره کرد. در ادامه خواهیم دید که چنین اشکالی به دوگانه‌انگاری نوحاسته وارد نیست.

مسیر دوم: مادی‌انگار می‌تواند خود رویدادهای عصبی که به پیدایش آگاهی منجر می‌شوند و پایه تحقق آن هستند را برای آگاه شدن و شخص بودن انتخاب کند. این مسیر اگرچه از معضل جفت‌شدن و ترجیح بدون تبیین می‌گریزد اما به قیمت فروپاشی هویت شخصی تمام می‌شود: رویدادهای عصبی جوهر یا شیء نیستند و صرفاً یک رویدادند. درحالی که ما احساس می‌کنیم که یک شیء پایدار هستیم که حالات مختلف را تجربه می‌کنیم اما اگر رویداد بودیم، چنین احساسی بی‌معنا می‌شد و با از بین رفتن آن رویداد ما نیز نابود می‌شدیم. معضل مهم‌تر این دیدگاه این است که وحدت آگاهی را مخدوش می‌کند. کیفیات پدیداری مختلف توسط پایه‌های عصبی مختلفی در نواحی متعددی از مغز ایجاد می‌شوند. اگر «من» همان پایه‌های عصبی باشم، آن‌گاه یک شخص واحد تجربه‌های آگاهی مختلفی را تجربه نمی‌کند و عملاً چندین شخص مختلف خواهد بود.

مسیر سوم: تنها راه باقی مانده برای یک مادی‌انگار گمانه‌زنانه دفاع از این ایده است که فعالیت‌های عصبی مغز باعث پیدایش یک شیء جدید می‌شوند که نه ابهام دارد، نه نامزدهای هم‌پوشان و مناسب «مغز» بودن هستند که ترجیح بدون دلیل رخ دهند و نه رویدادهای عصبی و پایه پیدایش آگاهی هستند. هرچند مادی‌انگار می‌تواند ادعا کند که این شیء جدید هویتی فیزیکی و مادی است و این‌چنین مرزی میان دیدگاه خودش و دوگانه‌انگاری نوحاسته برقرار کند. مسئله جفت‌شدن چالشی برای این دیدگاه نیست، زیرا همان قوانینی که برپایه رویدادهایی عصبی به پیدایش آگاهی منجر می‌شوند به پیدایش حاملی برای آن ویژگی‌های پدیداری نیز منجر می‌شوند و تبیینی برای انتخاب آن شیء جدید وجود

¹ Intrinsic

² Maximality

^۳ برای مطالعه بیشتر درباره حداکثری بودن آگاهی، نک. Bailey, 2014; Sider, 2003; Yang, 2018.

⁴ Extrinsic

دارد. افزون بر این، معضل از بین رفتن وحدت آگاهی نیز برطرف می‌شود. اما این پیشنهاد دقیقاً همان‌جایی است که مرز میان مادی‌انگاری گمانه‌زنانه و دوگانه‌انگاری نوحاسته‌ای که زیمرمن و هسکر از آن دفاع می‌کنند تا حدودی رنگ می‌بازد. فعالیت‌های عصبی و فیزیکی به پیدایش نفس در دیدگاه نوحاسته‌انگاری منجر می‌شود. هسکر، مدافع این نظریه، چنین دیدگاهی را فیزیکی‌الیستی نمی‌داند، از آن‌رو که این شیء و صفات پدیداری جدید چیزی فراتر از اشیا و ویژگی‌های فیزیکی هستند و به آن‌ها فروکاسته^۱ نمی‌شوند (Hasker, 2018, p. 66). به نظر، مادی‌انگاری گمانه‌زنانه نیز، درنهایت، مجبور است با این ایده هسکر موافقت کند. شیء جدید (نفس) از دیدگاه او چیزی فراتر از امور فیزیکی-عصبی مغز و بدن است و این همان یا قابل فروکاستن به آن‌ها نیست.

درنهایت، تنها دغدغه‌ای که از نظر مکی باعث برتری مادی‌انگاری گمانه‌زنانه بر نوحاسته‌گرایی است حفظ اقتصاد هستان‌شناسانه است. اما تا اینجا نشان دادیم که دو مسیر از مادی‌انگاری گمانه‌زنانه با معضلاتی مواجه‌اند و قدرت تبیینی نوحاسته‌گرایی را ندارند. بنابراین، حتی اگر فرض وجود شیء جدید نوحاسته از اقتصاد هستان‌شناسانه کم کند، دلیل و تبیینی برای فرض چنین موجوداتی وجود دارد و مادی‌انگار نیز درنهایت مجبور به پذیرش این نفوس جدید است که قابل فروکاستن یا این‌همانی به امور فیزیکی متعارف و مغز و اعصاب نیست. هرچند مادی‌انگار می‌تواند با تسمک به «لیزر شیفر» دیدگاه خود را از این جهت برتر بداند که نفس جدید از دیدگاه او اگرچه به امور مادی دیگر فروکاسته نمی‌شود اما درنهایت توسط فعالیت‌های عصبی و فیزیکی کاملاً تبیین می‌شود و، در نتیجه، امر بنیادینی به جهان اضافه نکرده است و از این جهت اقتصاد هستان‌شناسانه را بهتر حفظ کرده است. دوگانه‌انگار نوحاسته، مانند زیمرمن، نمی‌تواند چنین ایده‌ای را دربارهٔ نفس نوحاسته بپذیرد، زیرا او قائل به امکان زامبی است.^۲ در برابر این اشکال، دوگانه‌انگار نوحاسته می‌تواند به این نکته توجه دهد که اگر مادی‌انگاری گمانه‌زنانه، همان‌گونه که مکی فرض می‌کند، دوگانه‌انگاری در آگاهی را پذیرفته باشد، او نیز با همین چالش مواجه است. اگر آگاهی ذاتی نفس جدید باشد، پس در جهان زامبی که آگاهی نیست نفس نیز موجود نیست و، بنابراین، نمی‌توان نفس را کاملاً بر امور فیزیکی مبتنی کرد. اگر آگاهی ذاتی نفس نباشد، به نظر می‌رسد که قائل شدن به امکان زامبی برای هیچ‌یک از طرفین چالشی ایجاد نمی‌کند.

اگر مادی‌انگار جوهری گمانه‌زنانه دربارهٔ آگاهی فیزیکی‌انگار باشد^۳، در این صورت خیلی مشخص نیست که تسمک به اقتصاد به برتری دیدگاه او منجر باشد، از آن‌رو که شرایط دو دیدگاه برابر نیست.^۴ دقیقاً مسئله امکان زامبی و استدلال‌های به سود دوگانه‌انگاری در ویژگی‌ها شرایط دوگانه‌انگاری نوحاسته را برتر از مادی‌انگاری می‌کند.^۵ حتی اگر

^۱ Reduce

^۲ با تشکر از داور محترم نشریه که این نکته را تذکر دادند.

^۳ با پذیرش این فرض که آگاهی ذاتی نفس جدید است.

^۴ برای مشاهده اعتراضی مشابه نک. Bennett, 2021, p. 210.

^۵ البته تسمک به دوگانه‌انگاری در ویژگی‌ها برای نشان دادن یکسان نبودن شرایط دوگانه‌انگاری نوحاسته و مادی‌انگاری گمانه‌زنانه منافاتی با ادعای بخش دوم مقاله ندارد که استدلال زیمرمن علیه مادی‌انگاری متعارف بی‌نیاز از این پیش‌فرض است.

شرایط دو نظریه را برابر بدانیم، مشخص نیست که لیزر شیفر لزوماً به سود مادی انگاری گمانه‌زنانه باشد. ابتدای نفس جدید بر امور فیزیکی-عصبی مادی انگار را وادار به پذیرش قوانین اتصال‌دهنده می‌کند که خود مبنای حقیقت ابتدای نفس بر امور فیزیکی هستند. به نظر می‌رسد که مادی انگار مستقلاً دلایل خوبی برای پذیرش قوانین دارد.^۱ افزون بر این، بهترین دیدگاه در دسترس درباره این قوانین این است که آن‌ها را بنیادین بدانیم.^۲ در نتیجه، مادی انگار در نهایت مجبور است که، برای پیدایش نفوس، اقتصاد هستان‌شناسانه امور بنیادین را بکاهد.^۳

۵- نتیجه‌گیری

در این پژوهش، با محوریت قرار دادن استدلال دین زیمرمن، به بررسی چالش «ابهام» در اشیای مادی و ناسازگاری آن با «وحدت و تعین» فاعل آگاهی پرداختیم. هدف اصلی دفاع از معقولیت دوگانه‌انگاری جوهری نوحاسته در برابر قرائت‌های مختلف مادی انگاری بود. در این مسیر، نخست، با بازخوانی و صورت‌بندی مجدد استدلال زیمرمن، نشان دادیم که اگر پیش‌فرض‌های شهودی ما درباره «من» (به‌عنوان موجودی دقیق و یگانه) صادق باشند، مادی انگاری متعارف، که انسان را با توده‌های مبهم مادی (مانند بدن یا مغز) یکسان می‌انگارد، با بن‌بست «مسئله کثرت» و هماهنگی عجیب میان قوانین طبیعت و قواعد نامتعین زبانی مواجه می‌شود. سپس، راهکارهای بدیل ارائه‌شده توسط فیلسوفانی چون پنلوپه مکی و لوک رولوفس را نقد کردیم. استدلال کردیم که راهکار مکی مبنی بر «توارث ویژگی‌ها» یا «آگاهی اشتقاقی» به پیامدهای نامعقولی، همچون بی‌اثر شدن عاملیت سوژه و انفجار تعداد متفکران، منجر می‌شود. همچنین نشان دادیم که پذیرش شجاعانه کثرت‌گرایی توسط رولوفس اگرچه منطقی‌تر سازگار به نظر می‌رسد اما با اصول بنیادین اخلاقی در تضاد فاحش است.

در ادامه، برای پاسخ به این نقد که «دوگانه‌انگاری نوحاسته نیز در تبیین پایه‌های عصبی پیدایش نفس دچار ابهام است»، استدلال کردیم که میان «ابهام در علت» (فعالیت‌های پیچیده مغزی) و «ابهام در معلول» (نفس بسیط) تلازم منطقی وجود ندارد. نفس نوحاسته می‌تواند، به‌عنوان یک جوهر واحد و متعین، از بستری پیچیده برآید بدون آنکه دچار تکثر آن بستر شود. در نهایت، تحلیل ما به این نتیجه ختم شد که مادی انگاری، برای فرار از چالش ابهام و حفظ وحدت

^۱ برای دفاع از این ایده نک. Schaffer, 2017.

^۲ برای مشاهده دلایل به سود بنیادین دانستن قوانین، نک. Wilsch, 2020.

^۳ داور محترم نشریه این اشکال را مطرح کردند که بنیادین دانستن قوانین مستلزم این است که اموری بنیادین (قوانین) حاوی اموری غیرپایه‌ای (نفس) باشند و این با اصل خلوص (purity) سایدر ناسازگار است. ضمن تشکر از ایشان به‌خاطر این اشکال خوب، گمان می‌کنم که می‌توان بنیادین دانستن قوانین را با اصل خلوص سازگار دانست. برای مثال، می‌توان قوانین را استثنائی برای اصل خلوص دانست. همچنین می‌توانیم اصل خلوص را شامل قوانین بدانیم و، با بنیادین دانستن قوانین، قائل به فروپاشی طبقات شویم اما مادی انگار مشکلی با این لازمه نداشته باشد، زیرا اصل خلوص این‌گونه تفسیر می‌شود که مؤلفه‌های یک امر واقع بنیادین (به‌معنای امور بی‌مینا) بایستی اموری بنیادین (به‌معنای طبیعی) باشند (Sider, 2020). در این صورت، نفس اگرچه دارای بنیاد است اما طبیعی است و مادی انگار اصلاً درباره طبیعی نبودن نفس ادعایی ندارد. ادعای او درباره بنیادین (بی‌مینا) نبودن آن است.

آگاهی، چاره‌ای جز پناه بردن به نوعی «مادی‌انگاری گمانه‌زنانه» ندارد، دیدگاهی که استدلال کردیم که، درنهایت، مجبور است فرض وجود یک «شیء دقیق و جدید» را بپذیرد که توسط مغز تولید می‌شود و این نتیجه تاحدودی به محو شدن مرزهای میان مادی‌انگاری و دوگانه‌انگاری جوهری می‌انجامد.

تقدیر و تشکر

این مقاله با حمایت ستاد توسعه علوم و فناوری‌های شناختی و به‌عنوان بخشی از طرح «نزاع فیزیکیالیسم و آنتی‌فیزیکیالیسم دربارهٔ حالات ذهنی» تألیف شده است و بدین‌وسیله از حمایت ستاد تشکر می‌کنم. همچنین بر خود لازم می‌دانم از داوران ناشناس نشریه، که نقدهای دقیق و پیشنهادهای راهگشای ایشان نقش بسزایی در بازبینی استدلال‌ها و ارتقای غنای مقاله داشت، صمیمانه سپاسگزاری کنم. درنهایت، از جناب آقای دکتر محمود مروارید و اعضای محترم گروه مطالعاتی «متافیزیک آگاهی» که با طرح نکات خود به تدقیق مباحث کمک نمودند کمال تشکر را دارم.

References

- Bailey, A. M. (2014). You Needn't be Simple. *Philosophical Papers*, 43(2), 145–160. <https://doi.org/10.1080/05568641.2014.932955>
- Bennett, K. (2021). Why I Am Not a Dualist. In U. Kriegel (Ed.), *Oxford Studies in Philosophy of Mind Volume 1* (1st ed., pp. 208–231). Oxford University Press/Oxford. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198845850.003.0008>
- Blatti, S. (2020). Animalism. In E. N. Zalta (Ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2020). Metaphysics Research Lab, Stanford University. <https://plato.stanford.edu/archives/fall2020/entries/animalism/>
- Chalmers, D. J. (2010). *The Character of Consciousness*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195311105.001.0001>
- Gasparov, I. (2015). Emergent Dualism and the Challenge of Vagueness: *Faith and Philosophy*, 32(4), 432–438. <https://doi.org/10.5840/faithphil201592145>
- Hasker, W. (2018). The Case for Emergent Dualism. In J. J. Loose, A. J. L. Menuge, & J. P. Moreland (Eds.), *The Blackwell Companion to Substance Dualism* (1st ed., pp. 61–72). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781119468004.ch4>
- Hershenov, D. B. (2023). A Divine Alternative to Zimmerman's Emergent Dualism. *TheoLogica: An International Journal for Philosophy of Religion and Philosophical Theology*, 8(2). <https://doi.org/10.14428/thl.v8i2.79893>
- Mackie, P. (2011). Mind-Body Dualism. *Proceedings of the Aristotelian Society*, 111(2pt2), 181–199.
- Madden, R. (2016). Thinking Parts. In S. Blatti & P. F. Snowdon (Eds.), *Animalism* (pp. 180–207). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199608751.003.0009>
- McKee, P. (2025). Dualism leads to Many Minds. *Synthese*, 205(2), 50. <https://doi.org/10.1007/s11229-024-04868-6>
- Roelofs, L. (2024). No Such Thing as Too Many Minds. *Australasian Journal of Philosophy*, 102(1), 131–146. <https://doi.org/10.1080/00048402.2022.2084758>
- Schaffer, J. (2017). The ground between the gaps. *Philosophers' Imprint*, 17(11), 1–26. <http://hdl.handle.net/2027/spo.3521354.0017.011>
- Sider, T. (2003). Maximality and Microphysical Supervenience. *Philosophy and Phenomenological Research*, 66(1), 139–149. <https://doi.org/10.1111/j.1933-1592.2003.tb00247.x>
- Sider, T. (2011). *Writing the book of the world*. Clarendon press Oxford university press.
- Sider, T. (2020). Ground grounded. *Philosophical Studies*, 177(3), 747–767. <https://doi.org/10.1007/s11098-018-1204-6>
- Simon, J. A. (2017). THE HARD PROBLEM OF THE MANY. *Philosophical Perspectives*, 31(1), 449–468. <https://doi.org/10.1111/phpe.12100>
- Spackman, J. (2013). Consciousness and the Prospects for Substance Dualism. *Philosophy Compass*, 8(11), 1054–1065. <https://doi.org/10.1111/phc3.12009>
- Wilsch, T. (2020). Laws of Metaphysics. In M. J. Raven (Ed.), *The Routledge Handbook of Metaphysical Grounding*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351258845>
- Yang, E. (2015). Unrestricted animalism and the too many candidates problem. *Philosophical Studies*, 172(3), 635–652. <https://doi.org/10.1007/s11098-014-0323-y>
- Yang, E. (2018). Persons, Simplicity, and Substance. *Philosophical Papers*, 47(2), 299–311. <https://doi.org/10.1080/05568641.2018.1445551>
- Zimmerman, D. (2005). *Material People*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199284221.003.0017>
- Zimmerman, D. (2010a). From Experience to Experiencer. In M. C. Baker & S. Goetz (Eds.), *The Soul Hypothesis: Investigations Into the Existence of the Soul*. Continuum Press.

Zimmerman, D. (2010b). I—Dean Zimmerman: From Property Dualism to Substance Dualism. *Aristotelian Society Supplementary Volume*, 84(1), 119–150. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8349.2010.00189.x>